

Vršovka

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Nové Město nad Metují

Nadmořská výška: 332 m n. m.

Počet obyvatel: 139

Adresa URL: www.vrsovka.cz

Okres: Náchod

GPS souřadnice: 50.323190N, 16.120156E

První pís. zmínka: 1527 (497 let)

PSČ: 549 01

Historie obce Vršovka

Na vršku, jak samo jméno obce ukazuje, ale přec v klínu stromoví a v mírném údolí potoka "Rejhy" leží malá vesnička Vršovka. Těžko je hledati ji pouhým okem ať z dále či z blízkého okolí - tak mistrně se uschovala našemu zvědavému zraku do stínu přečetných korun ovocných stromů, jichž celá stromořadí, hlavně třešní, vybíhají zvědavě až daleko do polí. Na hranicích pak katastru táhnou se se tří stran rozsáhlé panské i selské lesy, takže úkryt její je tím dokonalejší a jen s jedné strany vykukuje maličko do širého kraje. Rozhled však odtud je výborný. Koldokola jeví se nám utěšený obraz, skvělé panorama hor Orlických, Krkonoš, hluboký pohled do nitra naší země k bílým věžím hradeckým a dlouho ještě lpí náš zrak na obrysech Raisovy Zvičiny v záři zapadajícího slunce, jako by se nemohl dost nasytiti té krásy zde rozprostřené. Historie naší obce, ač není bohatá na nějaké zvláštnosti, stačila by již vyplniti slušnou monografii. Počátky Vršovky, jakož i okolních obcí, dají se určit jen nepřesně odhadem a kladou se as do 11-12. století. Písemné doklady o jejich existenci nalézáme až ve stol. 14., prvá dosažitelná zmínka o Vršovce je z r. 1527, kdy je jmenována v trhové smlouvě mezi zbožím panství novoměstského. Od té doby písemné památky jsou stále častější a i tradice uchovala nám mezi lidem velmi zajímavé zprávy. Soupis obyvatelstva podle náboženství, provedený v českých zemích po třicetileté válce (r. 1651) z důvodů protireformačních, udává nám počet obyvatel ve Vršovce číslem 44, z nichž ani jeden nebyl katolíkem. Pro zajímavost uvádím jména těchto rodin: Jiří Žabka, rychtář, Vít Dašek, Jan Uzdil, Martin Sychrovský, sedláci, Jan Žabka, Jan Matějčků, Jan Koldaun a Vavřinec Papež, cha-lupníci a Jan Bavor, podruh. Hned následující seznam poddaných, jak se nám podává z prvního katastru z r. 1656, je mnohem příznivější, neboť jen rodin, vlastnicích pozemky, čítá ve Vršovce 14, a sice 6 sedláků, 6 chalupníků a 2 zahradníky. Z toho tři, později 4 rodiny patřily k panství opočenskému. Důvod pro tuto výjimku uvádí tradice, ovšem bez patřičného podkladu, takto: kdysi po slavném honu bavilo se panstvo zdejšího kraje v hlučném veselí a po hostině pustili se páni novoměstští a opočenští do hry karet. Hrál se velmi dlouho a náruživě, a když došly peníze, dávali se v sázku poddaní. Takovým způsobem vyhrál pán na Opočně 3 usedlíky z Vršovky, kteří dosud robotovali na "Vosenském" dvoře panství novoměstského. Od oné osudné panské hry chodili na robotu v opačný směr, ke dvoru Ostrovu u Meziříčí. Další vzrůst obce Vršovky možno pozorovat z následujících dat: r. 1790 má obec 25 čísel, r. 1836 již 40 domů s 222 obyvateli, r. 1848 41 dům s 231 obyvatelem, r. 1930 45 domů s 218 obyvateli a nyní čítá 54 čísla s 204 obyvateli. Lid zdejší je zbožný, pracovitý a ve svých osobních nárocích velmi skromný, zachoval si tudíž ještě ve značné míře vlastnosti, které našemu národu dopomohly k hospodářskému blahobytu a pokroku. Na zvelebení obce se nijak nešetří. R. 1924 byla postavena značným nákladem škola, družstevně-svépomocí odvodněna byla téměř polovina

všech pozemků a zaveden do obce elektrický proud, založena kampelička a čilá spolková činnost je projevem zdravého kulturního života našeho venkova. Ve Vršovce jsou četné staré rody se staletou tradicí, z nich mnohé by si zasloužily veřejného uznání pro udržení rodného statku přes všechnu nepřízeň doby. Tak na čísle 23 hospodaří od nepaměti rod Dašků, na č. 21 již po 250 let rod Sychrovských, přes 150 let čítá tradice rodu Rydlova, č. 8, Pitašova č. 16 a 20, přes 100 let rodu Frintova atd. Rodopisným studiem zabývá se u nás p. Matěj Sychrovský, který téměř všechen svůj volný čas věnuje sbírání pramenů ve farních matrikách, starých obecních knihách a archivech. Maje přes své vysoké stáří ještě výbornou paměť, zná mnoho místních událostí a pamětihodností, což bude nutno písmem zachovat na trvalo pro budoucí časy, právě tak jako jeho věrně napodobené modely místních starých staveb. Nejvyšším místem celého okolí je Pustinka, vysoká 354 m, odkud je velmi pěkný pohled do širokého kraje. Kopec ten má zajímavou historii. Jméno samo ukazuje, že toto místo bylo kdysi pusté a neúrodné, štěrkovitá půda živila zde jen nízké křoví a trní. Stalo se prý jednou, za 30leté války, že přitrhli do Vršovky Švédové. Tehdy právě slavili u Dašků hlučnou veselku a byli z nenadání vyděšeni vojskem. V největším spěchu uprchli zadním vchodem do nehostinné, trním a křovím porostlé Pustinky. Zde dobře schováni před zraky vetřelce, šťastně přečkali hrozící nebezpečí. Pustinka je zachráněna. Jen nevěsta, která se trochu opozdila, byla zasažena Švédovou šavlí, ale byl jí useknut jen vrkoč. Jindy stal se však Vršovským horší případ. Cizí nepřátelské vojsko, táhnouc přes Vršovku, požadovalo na obci vysoké výpalné. Peněz však nebylo a tak si musili vypůjčiti asi 30 zlatých od mlynáře Krále z Podhory, aby upokojili nenasytného nepřítele a ušli větší škodě vypálením. Na splacení onoho dluhu však nedocházelo, ba ani úroky nemohly býti zapravovány, tak byla obec chudá. Jen málo úrodná obecní Pustinka byla propůjčena mlynáři k užívání na místo úroků. Když tento pak zemřel, doporučil svou pohledávku Černčickým, kteří i nadále prodlužovali pravidelně smlouvu s obcí Vršovkou na zámku novo městském. V druhé polovině minulého století se však stalo, když zástupci Vršovky šli opět na zámek prodloužit úmluvu s Černčicemi, že potkali černčické již odcházející. Vršovským bylo sděleno, že to tentokráte pořídili bez nich a že je již vše v pořádku. Ti se tedy s klidem vrátili, ale jaké bylo jejich překvapení, když po čase jim bylo hlášeno, že zástava je promlčena a celá Pustinka v rozloze asi 28 korců dnes již zúrodněných polí je vlastnictvím Černčic. Vršovka podnes musí sice spravovati silnici po Pustince se táhnoucí, ale výnosy s polí a krásné třešňové aleje bere již po desetiletí obec Černčice. Ač vesnička sama je vzdálena všeho životního shonu a ruchu, přece lze velmi snadno dosáhnouti spojení s okolním světem. Na okresní silnici, jakož i na železniční stanici je pouze čtvrt hod. cesty, středu kulturního a společenského života, Nového Města, lze pak dosáti krásnou lesní cestou za 3 hod. O vodu není zde nouze ani v suchých letech a četné soukromé vodovody ulehčují zásobení pitnou vodou z bohatých pramenů. Rozsáhlý rybník uprostřed obce zbyl jako jediný ze 6 panských rybníků, přeměněných nyní v role. Bohužel, nehodí se však ke koupání a jelikož nejbližší koupaliště na řece Metuji je asi půl hodiny vzdáleno, rozhodla se zdejší mládež zříditi v příhodné poloze koupaliště místní. Uskuteční-li vbrzku mladá generace tento svůj vytčený úkol, poslouží tím nejen sobě a své obci, ale vděční jí budou i ti naši milí hosté, kteří v době parného léta přijdou k nám z města posílit se a osvěžit své síly duševní i tělesné. Klid a romantická krása přírody obklopí každého návštěvníka a pohostinný lid s radostí uvítá ve svém kruhu nejen své rodáky a známé, ale i nové letní hosty. J. Sychrovský a JUC. B. Sychrovský.

